

Szikes

A mai szóhasználatban a „Szikes”-nek mondott területrészt Újfehértó város történelmének kiemelten fontos természeti értéke. A város címerében szereplő két ezüstsáv a települést egykor körül ölelő tavakat a Szikes és Szilas területrészt jelképezik. Az első katonai felmérések idejéig (1763-1787) visszatekintve az akkori „Sos tó” kiterjedése a mai napig megmaradt. Az egykori tó partvonalát az utóbbi bő kétszáz évben csak néhány tíz méterrel sikerült elfoglalnia a városnak (Szikes utca, Tímár utca, Németh László utca, illetve a Jókai Mór és Arany János utca déli részei).

A terület egykor annak az észak-déli irányban húzódó szikestó-rendszernek volt a része, melynek az utolsó, a hagyományos értelemben vett szikes tóként funkcionáló tagja, a szintén Újfehértó határában elhelyezkedő Nagy-vadas.

A térségi vízrendezés (csatornázás) hatására megszűnt a terület lefolyástalansága, így a hajdani szikes tó medrének alacsonyabb térszínei már csak a téli csapadék olvadásakor, illetve egy-egy nagyobb esőzés után telítődik vízzel. A terület ekkor a vízmadarak fontos táplálkozó helyévé válik. Az ezen kívüli időszakokban a Szikes egy kiterjedt, változatos térszínű gyepterület, melyet legeltetéssel és kaszálással hasznosítanak. A település határában található Szilas területrészt hajdanán hasonló lehetett a Szikeshez, de ahhoz viszonyítva -a területre juttatott nagy mennyiségű belvíz eredetű édesvíznek köszönhetően- természeti értéke kevésbé kimagasló.

A Szikes törvény általi védettségű (*ex lege*) szikes tó, illetve kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület az Újfehértói gyepek Natura 2000 terület részeként. A területen jelölő, közösségi jelentőségű élőhely a „Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*)” elnevezésű élőhely. A területen előforduló védett, illetve közösségi jelentőségű fajok: kiscsőrű aszat (*Cirsium brachycephalum*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*). Ezek a fajokon túl gazdag madárvilágnak ad otthont, a tavaszi hóolvadási és csapadékosabb időszakban, valamint egy-egy nagyobb esőzés után főként vízmadaraknak, szárazabb periódusokban pedig a nyílt füves területekhez kötődő madárfajoknak kedvez élőhely-kínálata.

A terület megőrzésének kulcsa a gyepeként való hasznosítás további fenntartása. Kívánatos a legeltetés kombinálása kaszálással, a Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó jogszabályok betartása mellett. A területen több tájidegen fászfajú növényfaj is jelen van (fehér akác, bálványfa, keskenylevelű ezüstfa), melyek állománynövekedését meg kell akadályozni. A Szikesen megvalósulhatna egy vízvisszatartást elősegítő fejlesztés is, melynek hatására erősödne a terület szikes tavat idéző elemei, azonban ez valószínűleg a jelenlegi gazdasági hasznosítás kárára válna.

Újfehértó város egykor a korábban szebb napokat is látott Szikes (és Szilas) mellett alakult ki, mely határvonal jelenleg is felismerhető. Története így a városéval össze forrt, szerves részét képezi éppúgy a múltjának, mint a természeti értékek megőrzésének segítségével annak jövőjének is.